

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2020
ORAZ
WYKAZ POTRZEB ZWIĄZANYCH Z RALIZACJĄ ZADAŃ
W GMINIE WARKA
NA ROK 2021

Luty 2021r.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 821), który zobowiązuje Burmistrza do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Określenie zadań własnych gminy

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz.821.) spoczywa m. in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Art. 176 w/w ustawy określa zadania własne gminy dotyczące działań związanych z organizacją wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej na terenie gminy, do których należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Miejskiej w Warce Nr XLII/25/17 z dnia 30 listopada 2017r. Celem programu jest poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin, wzmacnianie ich potencjału rozwojowego. Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka, wspieranie rodziców w wychowywaniu dzieci. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury gminy, integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie, a także poprawa funkcjonowania kobiet w ciąży, w szczególności w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem.

W dniu 26 listopada 2020r., Uchwałą Rady Miejskiej w Warce Nr XXIX/204/20 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023, został przyjęty Gminny Program wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023, będący naturalną kontynuacją poprzedniego programu.

Rok 2020 ze względu na epidemię koronawirusa był zupełnie inny od lat wcześniejszych. 13 marca 2020r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzono stan zagrożenia epidemiologicznego (Dz. U.poz.433), a 20 marca 2020r. stan epidemii (Dz.U. poz.491 z późn.zm.) W związku z czym praca Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce w obszarze wspierania rodziny musiała wyglądać inaczej niż w latach poprzednich i zostać dostosowana do trudnej sytuacji epidemicznej.

W 2020r. realizowane były następujące szczegółowe cele Programu:

1. Poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin, obejmuje wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym, z niepełnosprawnością i problemami długotrwałego bezrobocia.

Realizatorem tego zadania był Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce. Ogółem w 2020r. z pomocy społecznej skorzystało 201 rodzin. W rodzinach tych było 340 osób, co stanowi 1,8 % ogółu mieszkańców gminy (stan na 31.12.2020r. – 18 945).

Osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielano pomocy w formie:

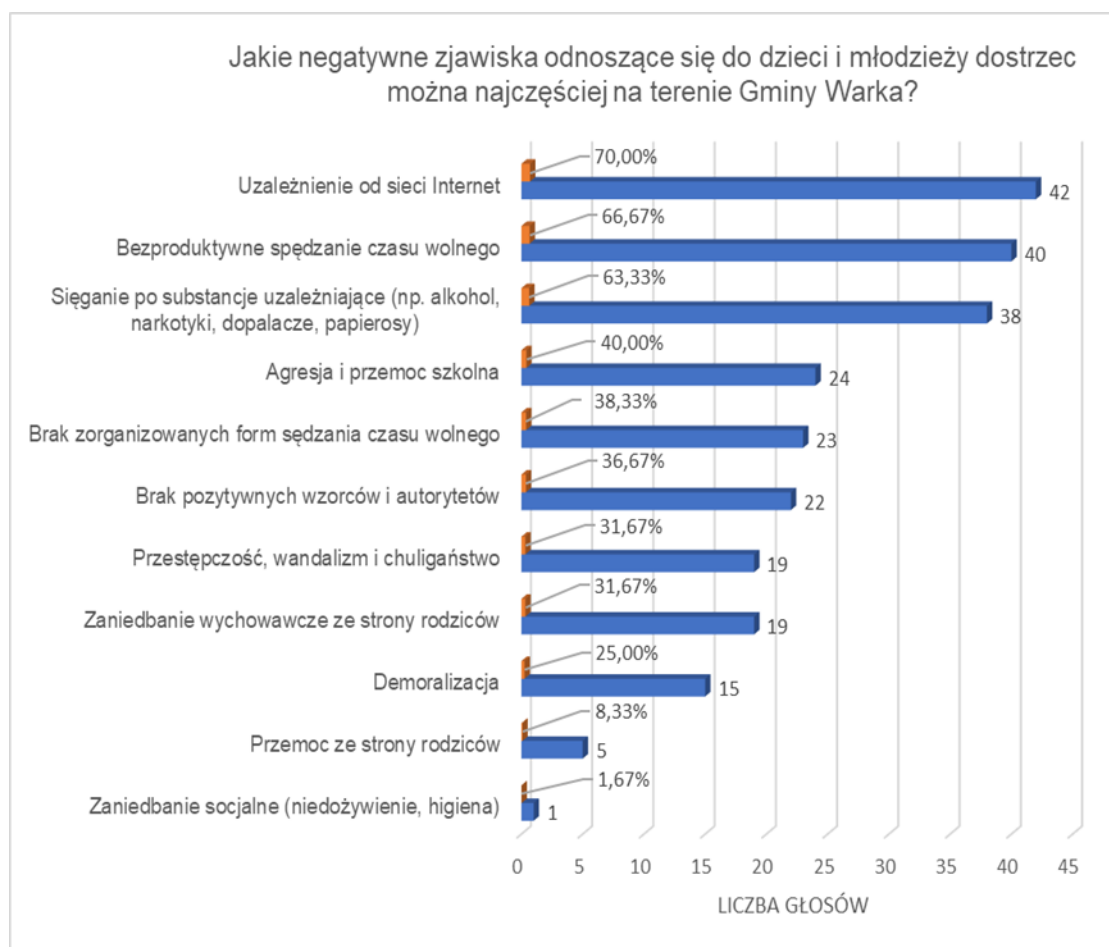
- zasiłki stałe – 81 rodzin,

- zasiłki celowe – 136 rodzin,
- zasiłki okresowe – 26 rodzin,
- pomoc materialna dla uczniów w formie stypendiów szkolnych – 24 osoby

Osoby starsze, niepełnosprawne, potrzebujące pomocy w samodzielnej egzystencji, w celu umożliwienia im pobytu w środowisku lokalnym, obejmowane były pomocą w formie usług opiekuńczych. Tą formą pomocy objęto 14 osób.

2. Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny, wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych, wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

Przy okazji tworzenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Warka na lata 2021 – 2030, została przeprowadzona ankieta, w której mieszkańcy mogli wypowiedzieć się na temat ważnych problemów społecznych występujących w Gminie Warka. Jednym z nich było pytanie dotyczące negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży, które można zauważyć na terenie Gminy Warka.

Ponad 31% ankietowanych stwierdziło, że w rodzinach z gminy Warka istnieją zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych jest także częstym powodem zgłaszania się o pomoc do Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce.

W ramach świadczonej przez M-GOPS W Warce, pomocy dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, w 2020r. wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 16 rodzin. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca asystenta rodziny ma na celu pomoc w przezwyciężeniu trudnej sytuacji rodzinnej poprzez bezpośredni kontakt z klientami w ich miejscu zamieszkania. Ze względu na epidemię działania asystenta, podejmowane w 2020r. musiały mieć inny charakter. W znacznej części praca z rodziną polegała na telefonicznej pedagogizacji rodziców, poradnictwie dotyczącym zapobieganiu zakażeniu, motywowaniu do stosowania się do zasad higieny, rozładowania napięć wynikających z przymusowej izolacji, wspieraniu dzieci i rodziców w trudach zdalnej nauki. W sytuacjach koniecznych lub w rodzinach, które ze względu na swoje możliwości nie były zdolne do pracy z asystentem za pośrednictwem telefonu, asystent pracował nadal poprzez osobiste spotkania, z zachowaniem zasad sanitarnych. Dużym wyzwaniem dla asystenta była pomoc dla rodziców i dzieci w opanowaniu zdalnej nauki, zorganizowanie sprzętu i nauka posługiwania się platformami do nauczania na odległość. W tym zakresie asystent regularnie współpracował ze szkołami dzieci.

Całkowity koszt zatrudnienia asystenta rodziny wyniósł 71 994,49 zł. W ramach realizacji zadania publicznego „Program asystent rodziny” i umowy podpisanej z Wojewodą Mazowieckim otrzymaliśmy środki z Funduszu Pracy w kwocie – 1700 zł.

Dane dotyczące rodzin:

Liczba rodzin	16
Ilość osób w rodzinach, w tym:	60
dorosłych	19
dzieci	41
Ilość osób z problemem alkoholowym	3
Liczba rodzin, w których prowadzona była procedura niebieskiej karty	2
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	4
Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy instytucji wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne itp.)	9
Liczba rodzin, która zrezygnowała ze współpracy z asystentem	2
Ilość rodzin, w których zakończono	3

W 2020 roku rodziny, z którymi współpracuje asystent w przeważającej większości miały trudności wychowawcze z dziećmi, często wymagające wsparcia psychologa lub psychiatry i pracy terapeutycznej. Niestety ze względu na pandemię, praca specjalistów była ograniczona do spotkań zdalnych, a czas oczekiwania na wizytę znacznie się wydłużył. Wśród problemów rodzin objętych wsparciem, rzadko już pojawia się jako główny problem finansowy, obecnie przeważają trudności związane z nadużywaniem alkoholu przez rodzica, brak umiejętności wychowawczych i problemy psychiczne członków rodziny.

Dla osiągnięcia lepszych efektów utrzymywana była stała współpraca z pracownikami socjalnymi M-GOPS w Warce oraz placówkami dydaktycznymi na terenie Gminy Warka. Kontynuowana była współpraca z pedagogami szkolnymi, psychologami oraz nauczycielami w celu uzyskania kompleksowej pomocy dla dzieci z rodzin, z którymi pracuje asystent rodziny. Prowadzona była systematyczna współpraca z Sądem - Wydział Rodzinny i Opiekuńczy, kuratorami sądowymi i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu. Asystent rodziny sporządzał okresowe oceny sytuacji rodzin biologicznych dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej w celu rozeznania możliwości ich powrotu do rodziny biologicznej.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań przez asystenta rodziny niezbędne jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. W roku 2020 asystent rodziny wziął udział w szkoleniu „Asystent jako kluczowy komponent w systemie pomocy społecznej” oraz w szkoleniu dla instytucji pomocy społecznej dotyczącym wsparcia rodziny wychowującej dziecko z Zespołem Aspergra.

Dla podtrzymania efektów, które udało się wypracować z rodzinami prowadzony jest dalszy monitoring rodziny, rodzina nie traci kontaktu z asystentem, który także po zakończeniu współpracy służy pomocą w przezwyciężaniu trudności.

Od 1 stycznia 2017 roku, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się obszar działań asystenta poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. W 2020r. nie zgłosiła się po tę formę pomocy żadna rodzina, tylko jedna skorzystała z jednorazowego świadczenia

z tytułu urodzenia dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W celu poprawienia jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin w 2020 roku Gmina Warka realizowała Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020, który ma na celu wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi. Program przewiduje odciążenie opiekunów przez 240 godzin rocznie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki. Zapewnia opiekunom czas na odpoczynek, regenerację i załatwienie swoich spraw. W 2020r. usługa opieki wytchnieniowej świadczona była dla 1 dorosłego z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 4 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Realizatorami usługi z M-GOPS w Warce, były 4 osoby o specjalizacjach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, takich jak fizjoterapeuci i psychologowie. Program okazał się bardzo trafioną pomocą, a opiekunowie osób niepełnosprawnych byli bardzo zadowoleni z oferowanych usług. W związku z dużym zainteresowaniem, w grudniu 2020 r. Gmina Warka złożyła wniosek o środki finansowe na kolejną edycję Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021, do którego zgłosiło się 10 opiekunów osób niepełnosprawnych.

3. Poprawa jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi.

W 2020 roku w ramach realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu”, z pomocy w formie posiłku skorzystało 57 dzieci.

Gmina Warka nadal realizuje zadania z rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”. Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymują kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2020r. złożono 40 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny dla 129 osób.

Przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Warce, dla mieszkańców gminy Warka, działał Punkt Konsultacyjny, ze względu na ograniczenia epidemiczne

okresowo dyżury psychologa i prawnika w punkcie konsultacyjnym odbywały się wyłącznie telefonicznie, w pozostałym czasie, po wcześniejszym umówieniu telefonicznym z zachowaniem rygoru sanitarnego w siedzibie Ośrodka. W 2020r. z porad psychologa skorzystało 59 rodzin (107 osób w rodzinach), prawnika – 20 rodzin (38 osób w rodzinach).

4. Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.

Dzieci i młodzież z terenu gminy Warka korzystają również z zajęć pozalekcyjnych:

- *W świetlicy opiekuńczo – wychowawczej działającej w Centrum Sportu i Rekreacji w Warce w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*

Świetlica organizuje zajęcia plastyczne, sportowe, konkursy i wyjazdy, które mają za zadanie pobudzać świadomość społeczną uczestników oraz rozwijać różnorodne pasje. Dzieci codziennie odrabiają lekcje, przygotowują prace domowe pod okiem doświadczonych pedagogów oraz spożywają posiłek regeneracyjny. 20 marca 2020r. zostało wydane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. W związku z zaistniałą sytuacją zajęcia zostały przerwane i do grudnia 2020r. były zawieszane. Nie zrealizowano większości zaplanowanych szkoleń i warsztatów, jednakże zostały przygotowane paczki świąteczne dla dzieci uczęszczających na świetlicę.

- *W świetlicy opiekuńczo – wychowawczej działającej przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Nowej Wsi.*

Zajęcia w świetlicy odbywają się 5 razy w tygodniu w godzinach porannych i popołudniowych. Podstawowym celem świetlicy jest profilaktyka środowiskowa polegająca na kształtowaniu pozytywnych postaw osobowych, rozwoju indywidualnych zainteresowań, stworzeniu optymalnych warunków do nauki i wypoczynku. W związku z przejściem szkoły na pracę zdalną, prowadzone były działania wspierające dzieci i rodziców za pomocą utworzonych grup na Messengerze.

- *Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warce.*

Celem Poradni jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno - pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Swoim działaniem Poradnia udziela wsparcia wynikającego z jej kompetencji w zakresie:

1. diagnozowania poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży,
2. wspomaganie dzieci i młodzieży zgodnie z ich potrzebami poprzez: zajęcia dla małych dzieci w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju, zajęcia edukacyjne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
3. wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
4. wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warce od 01 grudnia 2017 r. realizuje w powiecie grójeckim zadania wiodącego ośrodka koordynacyjno – rehabilitacyjno – opiekuńczego w ramach programu kompleksowego wspierania rodzin „**Za Życiem**”. Udziela rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka, wskazuje właściwe dla dziecka i jego rodziny formy kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, wskazuje jednostki udzielające specjalistycznej pomocy dzieciom, organizuje wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, koordynuje korzystanie z usług specjalistów dostępnych na obszarze powiatu.

- **W Gminie Warka** funkcjonuje 7 szkół podstawowych, 8 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach. Każda z nich prowadzi liczne zajęcia w celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży: rewalidacyjne dla dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, dydaktyczno–wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, socjoterapeutyczne oraz z zakresu terapii pedagogicznej, a także organizuje warsztaty z zakresu zdrowego stylu życia i profilaktyki. W 2020 roku wiele przedsięwzięć realizowanych było on-line z domów rodzinnych, angażując rodziców do twórczego działania z dziećmi.
- Dzieci i młodzież z terenu Gminy Warka rok rocznie korzystają z szerokiej oferty działających w Warce instytucji kultury: **Gminnej Jednostki Kultury „Dworek na**

Długiej”, *Miejsko* – *Gminnej Biblioteki Publicznej, Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego*, które organizują liczne warsztaty edukacyjno- profilaktyczne i artystyczne, wycieczki plenerowe, wyjazdy do kina, otwarte wykłady popularno – naukowe dla całych rodzin, warsztaty teatralne dla rodziców z dziećmi, zabawy z historią, zabawy rekreacyjno – sportowe oraz tańce. W 2020r. z uwagi na panującą pandemię instytucje działające na terenie Gminy Warka nie mogły organizować codziennych zajęć dla dzieci. Jedyną możliwą atrakcją były organizowane w okresie wakacyjnym niedzielne pikniki na świeżym powietrzu, podczas, których propagowany był zdrowy styl życia, uczono pierwszej pomocy. W niedzielnych piknikach wzięło udział ok. 1000 dzieci.

Finansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub innej placówce

W 2020r. Gmina Warka poniosła odpłatność za 30 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W tym:

1) w rodzinnej pieczy zastępczej, czyli: w 15 rodzinach spokrewnionych, 1 rodzinnym domu dziecka, 1 rodzinie zawodowej i 4 rodzinach niezawodowych przebywało 26 dzieci

Wysokość wydatków poniesionych przez Gminę – 113 818,58zł

2) w 3 placówkach opiekuńczo-wychowawczych - 4 dzieci

Wysokość wydatków poniesionych przez Gminę – 97 261,87 zł.

Zgodnie z art. 191 ust 9 ustawy, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, ponosi odpłatność za jego pobyt w pierwszym roku 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku pobytu 30%, w trzecim i następnych 50%. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków własnych gminy.

Potrzeby związane z realizacją zadań wspierania rodziny w roku 2021

1. Zintegrowane współdziałanie instytucji działających na rzecz rodziny, głównie Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Prokuratury, Sądu Rodzinnego i Opiekuńczego, szkół, przedszkola, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, kuratorów sądowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, gdyż problemy występujące w rodzinie często są złożone, wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań i wspólnych działań.
2. Potrzeba kontynuacji realizowanych dotychczas działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w formie wsparcia asystenta rodziny, a także umożliwienie kobietom w ciąży, ich rodzinom oraz rodzinom z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, skorzystanie ze wsparcia asystenta rodziny.
3. Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
4. Zabezpieczenie finansowe na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny z budżetu Gminy oraz z pozyskiwanych funduszy zewnętrznych.